

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstua
0301 Oslo

Saksbehandler, innvalgstelefon
Ole Christian Skogstad (miljø),
Christian Brun Jensen (reindrift)

Uttalelse til konsesjonssøknad - Uttak av vann fra Østerdalselva og regulering av Blokvatnet - Rødøy

Fylkesmannen viser til oversendelse datert 11.06.19 vedlagt søknad om konsesjon for uttak av vann fra Østerdalselva og regulering av Blokvatnet. Vi beklager at fristen er oversittet. Dette skyldes ferieavvikling hos oss.

Kort om tiltaket

Helgeland Smolt AS søker om tillatelse til uttak av vann for å forsyne et nytt settefiskanlegg på Tangneset/Klubban med planlagt produksjon på inntil 10 millioner smolt med størrelse opptil 600 gram. Det søkes etter vannressursloven § 8 om konsesjon for vannuttak på inntil 101 l/s fra Østerdalselva, med et årlig gjennomsnittlig uttak på 63,7 l/s og regulering av Blokvatnet som reservemagasin på 40 cm mellom laveste regulerte vannstand (LRV) 40,0 moh og høyeste regulerte vannstand (HRV) 40,4 moh. i innsjøen Blokvatnet. Her vil det bli etablert en omtrent 40 cm høy terskel i utløpet for å holde tilbake vann. Inntak for en Ø=400mm vannledning vil bli etablert i Båtvika sør i Blokvatnet, og herfra vil vannvei bli etablert i et 275m langt borehull ned til Kista og under RV17.

Slipp av minstevannføring til Østerdalselva tilsvarer dagens slipp på 22 l/s fra kraftverket, mens slipp av minstevannføring fra Blokvatnet vil bli 36 l/s om sommeren og 23 l/s om vinteren.

Fylkesmannens vurdering

Fylkesmannen har ingen merknader til vannuttak fra Østerdalselva. Når det gjelder regulering og uttak av vann fra Blokvatnet, ansees dette ut fra reindriftshensyn og allmenne interesser som mer problematisk.

Reindrift

Vi kan ikke se at Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt står på mottakerlista for oversendelsen. Reinbeitedistriktet, som er rettighetshaver med bruksrett for området, skal høres i saken. Om det ikke allerede er gjort, må saken derfor sendes på høring til reinbeitedistriktet.

Vi ber om at reinbeitedistriktet får rikelig tid til å uttale seg. Det er nå forberedelser til slakting, og det kan ikke forventes at de har anledning til å uttale seg før i slutten av september.

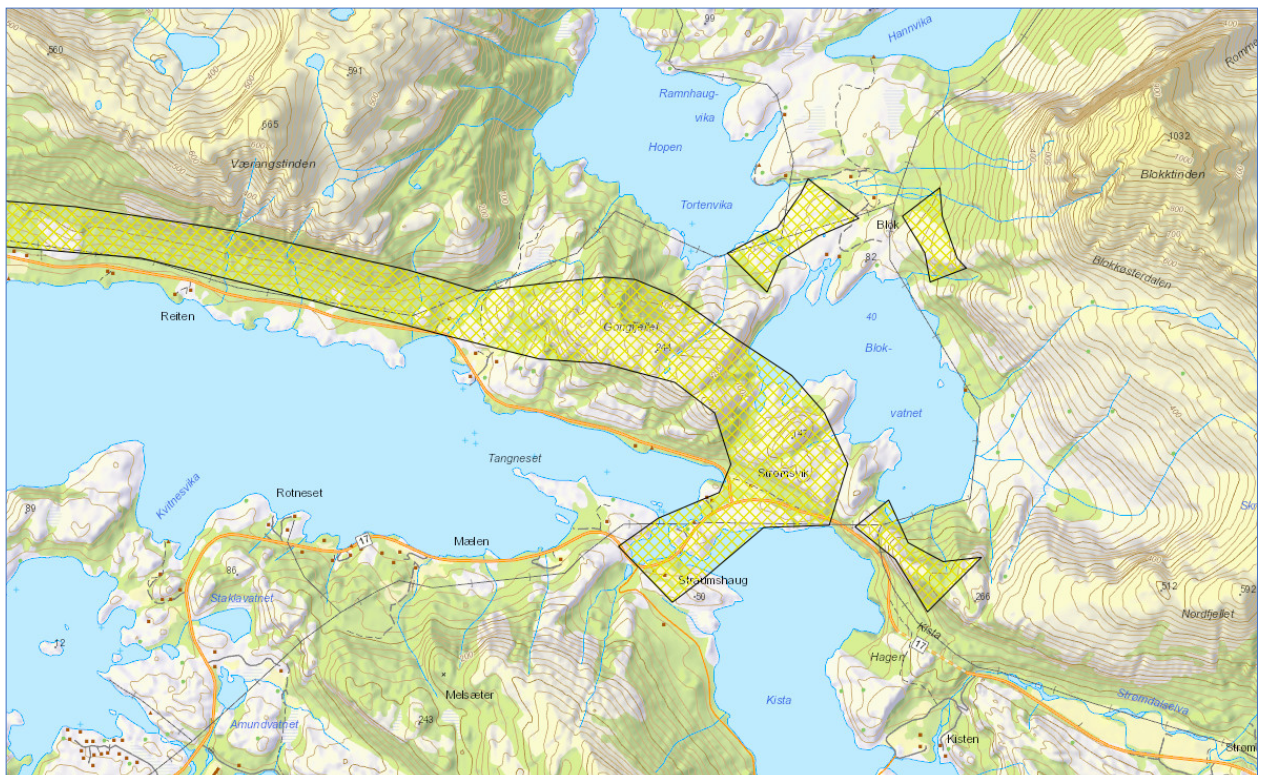
Flyttlei

Den planlagte reguleringen kan være uheldig av flere grunner som blant annet anleggsarbeidet, etablering av terskel, heving av vannet og usikker is. Det går flere flyttleier forbi Blokvatnet, vist i figur 1. Kartene er grove og kan være unøyaktige, og det kan være avvik fra kartet. En heving av vannstanden vil vanskeliggjøre bruken av disse på enkelte strekninger. Flyttleier har et særlig vern etter lov om reindrift § 22, og det er **ikke** lov å iverksette tiltak som hindrer bruk av flyttleiene:

«Reindriftsutøvere har adgang til fritt og uhindret å drive og forflytte rein i de deler av reinbeiteområdet hvor reinen lovlig kan ferdes og adgang til flytting med rein etter tradisjonelle flyttleier. Med til flyttlei regnes også faste inn- og avlastingsplasser for transport av reinen. Reindriftens flyttleier må ikke stenges, men Kongen kan samtykke i omlegging av flyttlei og i åpning av nye flyttleier når berettigede interesser gir grunn til det. Eventuell skade som følge av omlegging av flyttlei eller åpning av ny flyttlei erstattes etter skjønn ved jordskifteretten, hvis enighet ikke oppnås. Kongen kan bestemme at også fastleggingen i detalj av den nye flyttleien skal overlates til skjønnet».

En søknad om permanent og/eller midlertidig omlegging av flyttlei skal sendes til Landbruks- og matdepartementet via Fylkesmannen i Nordland. Etter at Fylkesmannen har vurdert søknaden oversendes den til departementet for endelig avgjørelse.

Det er viktig å være oppmerksom på at det er flyttleias funksjon som er vernet, og ikke bare et konkret begrenset areal eller terrengformasjon.

Figur 1. Oversikt over flyttleier i området.

Anleggsperioden

Anleggsperioden vil generere både støy og trafikk, noe som fører til at reinen unngår området. Dette gjelder ikke bare selve vanninntaket eller terskelen, men området som heilhet. Forskning viser at

indirekte regionale effekter, og da først og fremst unnvikelseeffekter, kan gi betydelige konsekvenser for reindriften (Vistnes og Nellemann 2001). Med unnvikelseeffekter menes at reinflokkene reduserer bruken av områder nær inngrep og forstyrrelser, og slike effekter kan påvises mange kilometer ut fra inngrepet. Det er særlig simler med kalv som reduserer bruken av områder omkring hyttefelt. Dette kan også gjelde dette arbeidet. Om det blir gitt tillatelse til å regulere Blokvatnet er det særdeles viktig at arbeidet tilpasses reindriftas behov.

Allmenne interesser

Blokvatnet ligger forholdsvis uberørt til med unntak av luftkabelspenn, samt tre hytter på østsiden og i nordenden. Blokvatnet er et viktig utfartsområde, hvor spesielt sørdelen utpeker seg, jf. FK00006980. Innsjøen må dessuten sees naturlig i sammenheng med friluftsområdene i Hopen og Blokkinden. Ved parkeringen langs Fv17 er det etablert en liten trapp som kan benyttes i forbindelse med atkomst til Blokvatnet. De fysiske tiltakene vil slå noe negativt ut for brukerinteressene i en del av et vassdrag som i dag er lite berørt.

Blokvatnet har bestander av røye og ørret, samt ål. Av fugl i tilknytning til vannet er det bl.a. gjort observasjoner av den sårbare arten horndykker og den nær truede fiskemåken. Som hekkehabitat foretrekker horndykkeren små vann med grunne partier på mineralrik berggrunn eller finsedimenter. Lokalitetene har rik bunnvegetasjon og et allsidig utvalg av vanninsekter, marflo og småfisk. Reiret plasseres som hos de andre dykkerne som en flytende plattform i vannvegetasjonen, og horndykkeren synes å foretrekke forholdsvis lav vegetasjon av starr og elvesnelle, eller vierbusker ute i vannet (se bl.a. Haftorn 1971). Fylkesmannen er usikker på om Blokvatnet fungerer som hekkelokalitet for arten. Vi har desto større grunn til å tro at fiskemåken vil hekke her.

Det er ikke grunn til å tro at vassdragsreguleringen vil medføre større variasjon i vannstanden enn det som er naturlig. Sånn sett vil trolig ikke evt. hekking av horndykker eller fiskemåke påvirkes negativt. Gyte- og oppveksthabitat for røye og ørret vil kun påvirkes i beskjedent grad.

Konklusjon

Ut fra arealøkonomiske prinsipper og utledede nasjonale mål om å redusere inngrep i naturen til et minimum, bør vannforsyningen fortrinnsvis kun skje gjennom uttak fra Østerdalselva. Vi ber derfor NVE nøye vurdere om inngrep i Blokvatnet er nødvendig og forsvarlig.

Med hilsen

Tore Vatne (e.f.)
seksjonsleder

Ole Christian Skogstad
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Kopi til:
Nordland fylkeskommune
Hestmannen / Strandtundene reinbeitedistrikt v/ Kjell Gaup

Forum for Natur og Friluftsliv i Nordland
Rødøy kommune